

Številka: 0132-13/2019/5
Ljubljana, 23. maj 2019

ZAPISNIK

24. redne seje Sveta za radiodifuzijo (v nadaljevanju: Svet), ki je bila v četrtek, 18. aprila 2019, ob 16. uri, na sedežu Sveta za radiodifuzijo, Stegne 7, v Ljubljani

Prisotni člani Sveta:

Aleš Lipičnik, predsednik,
mag. Rina Klinar, članica,
mag. Mitja Kregar, član,
Samo Šter, član,
Rok Tomažinčič, član.

Prisotni iz vabljenih organov:

mag. Tanja Muha, direktorica Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS),
dr. Tanja Kerševan-Smokvina, državna sekretarka na Ministrstvo za kulturo,
Janja Varšek, AKOS,
Tomaž Gorjanc, AKOS,
Matija Brodnik, AKOS,
Teja Antončič, AKOS,
Martin Hari, AKOS, sekretar Sveta.

Ostali vabljeni in prisotni:

7 predstavnikov 6 radijskih/televizijskih izdajateljev (Radio City d.o.o., Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Next Media d.o.o., Infonet Media d.d., Radio Ognjišče d.o.o., Radio Cerčno d.o.o.), 2 predstavnika Medijske zbornice pri GZS.

Uvod:

Sejo je otvoril predsednik Sveta Aleš Lipičnik, ki je uvodoma ugotovil, da je seja ob prisotnosti petih članov Sveta sklepčna.

K točki 1.:

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 1:

Potrdi se v sklicu predlagani dnevni red 24. redne seje Sveta za radiodifuzijo.

Sklep je bil sprejet s petimi glasovi članov Sveta ZA.

Potrjeni dnevni red 24. redne seje:

1. Določitev dnevnega reda – predlog v sprejem
2. Potrditev zapisnika 23. redne seje Sveta – predlog v sprejem
3. Pobude in vprašanja zainteresirane javnosti – obravnava
4. Problematika netočnega poročanja v radiodifuznih medijih – obravnava
5. Poročilo komisije o pregledu in oceni ponudb, prispelih na javni razpis za dodelitev radijskih frekvenc za analogno zvokovno radiodifuzijo na območju severozahodne Slovenije – dodatna obravnava
6. Razno

K točki 2.:

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 2:

Potrdi se zapisnik 23. redne seje Sveta za radiodifuzijo v predloženem besedilu.

Sklep je bil sprejet s petimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 3.:

Pod to točko je bil obravnavan odgovor Varuha človekovih pravic na sklep Sveta pod točko 3/1 predhodne seje. Predsednik je poudaril, da po mnenju Sveta (so)delovanje na tem področju ni preuranjeno.

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 3:

Svet za radiodifuzijo (v nadaljnjem besedilu: Svet) se je seznanil z odgovorom Varuha človekovih pravic.

Obrazložitev:

Svet razume stališče Varuha človekovih pravic in pomisleke, kdo je pravi naslov za reševanje tovrstne problematike, ne razume pa stališča Varuha, kako je lahko čas za reševanje problematike, ki je sicer jasna in prepoznana, prezgodnji - oziroma preuranjen. Iz odgovora je namreč mogoče jasno razbrati, da na ravni strinjanja z osnovnimi postulati opisane problematike Svet in Varuh delita isto mnenje. Svet pričakuje, da v primeru strinjanja z osnovnimi postulati pobude obstaja tudi pripravljenost za dialog, s katerim bi tudi Varuh s svojim prispevkom pomagal opredeliti tako pravila kot tudi odgovorne nosilce za izvajanje pravil, ki bi tovrstne družbeno moteče anomalije zmanjševale.

Sklep je bil sprejet s petimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 4.:

Predsednik je uvodoma izpostavil, da se regulacija netočnega poročanja že uveljavlja v vrsti držav EU, medtem ko je v Sloveniji ta pojav reguliran samo preko pravice do popravka in novinarskih kodeksov, zato bi bilo smiselno v medijsko zakonodajo vključiti tudi (inšpekcijski) nadzor.

V razpravi je predstavnik Medijske zbornice tovrsten predlog načeloma podprl, saj naj obstoječi mehanizmi glede na trenutno stanje ne bi zadoščali; pri tem bi morebitnemu pristojnemu organu smernice lahko posredoval tudi Svet.

Dr. Tanja Kerševan Smokvina je povedala, da deloma to materijo pokriva tudi Kazenski zakonik, kar pa naj bi bil že odstop od dobrih praks v Evropi, ki deluje v smeri odpravljanja pritiskov na medije preko kazenske zakonodaje.

Predstavnik Radio City d.o.o. je izpostavil pomen prevencije pred sankcioniranjem, predvsem v smislu krepitve položaja urednikov v odnosu do lastnikov.

Predstavnik Infonet Media d.d. je izpostavil primere, ko ne pride do žaljive obdolžitve, vendar imajo (netočne) novice velik odziv, predstavnica Radio Triglav Jesenice d.o.o. pa je opozorila na možen dodaten pritisk na izdajatelje tradicionalnih medijev v odnosu do nereguliranih spletnih platform. Da je problem najbolj izrazit na spletnih platformah, je poudaril tudi predstavnik Medijske zbornice.

V razpravi se je pojavilo tudi vprašanje morebitnega pristojnega organa (v prvi vrsti se je omenjal Inšpektorat za kulturo in medije, pa tudi AKOS). Predsednik je izpostavil, da je potrebno z zakonom vzpostaviti minimalen regulatorni okvir, medtem ko se lahko materija podrobneje uredi z metodologijo, pri kateri lahko smernice predlaga tudi Svet.

Ob koncu razprave je predsednik podvomil v dejansko konkurenčnost spletnih medijev v odnosu do tradicionalnih ter razpravo povzel z ugotovitvijo, da akterji problem netočnega poročanja prepoznavajo, glede regulacije pa je sicer zaznati tudi zadržanost, ne pa izrazitega nasprotovanja.

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 4:

Svet se je v zvezi s problematiko netočnega poročanja seznanil z pogledi in mnenji zainteresirane javnosti in bo konstruktivne predloge v dopolnitvi predloga spremembe medijske zakonodaje in metodologije za ugotavljanje netočnega poročanja upošteval.

Obrazložitev:

Svet je temo netočnega poročanja vključil v poročilo tako Državnemu zboru kot tudi Državnemu Svetu RS. Državni zbor na opis in predlog rešitve ni imel pripomb in so se poslanci strinjali s predlaganim, Državni Svet je Svet pozval k čimprejšnji implementaciji predloga v novo medijsko zakonodajo. Svet zato v smislu čim bolj transparentnega in demokratičnega postopka priprave s točko današnjega dnevnega reda poziva zainteresirano javnost k razpravi in morebitnim predlogom, ki bi pomagala k večji učinkovitosti uveljavljanja nove zakonodaje.

Svet je pri pripravi predloga izhajal iz več priporočil in obstoječih dokumentov:

- prakse EU in priporočil, ki priporočajo razmejevanje dejstev od mnenj v katerikoli obliki (mislim, verjamem, domnevam, ...),
- obstoječih novinarskih kodeksov, kjer je pri obeh slovenskih novinarskih združenjih pravilo ločevanja dejstev od mnenj jasno zapisano.

Na tej podlagi je Svet ugotovil, da bi zahteva po točnem poročanju v prakso prinesla pravila, ki so:

1. že v uporabi v smislu novinarske etike.
2. jih že uporablja in priporoča večje število evropskih praks s tega področja.

To pomeni, da v bistvu ne prinaša ničesar novega, česar nismo že vajeni, pomeni samo odgovornost, da se pravilo spoštuje.

Po informacijski teoriji je oddajnik odgovoren za informacijo, ki jo poda. Oddajnik ne prevzema odgovornosti za način sprejema informacije na strani sprejemnika, dokler je podana informacija točna. Dokler so informacije na strani oddajnika točne, omejevanje razširjanja tovrstne informacije lahko pomeni agresijo nad oddajnikom in kršenje njegove svobode govora in svobodno izraženih misli.

Podana informacija je točna (trije principi določanja točnosti podane informacije), če:

- vključuje vsa zbrana dejstva, ki so poročevalcu v času poročanja znana in so del dogajanja, ki ga opisujemo;
- oddajnik sprejemniku predstavi dejstva kot dejstva;
- je dejstvo (kot pojem) empirično dokazljivo, preverljivo in preverjeno.

Vsaka informacija, ki nima vseh atributov nedvomne empirične dokazljivosti, ni dejstvo.

Dejstva smejo dopolnjevati mnenja, razmišljanje, predvidevanje, ugibanje, verjetje oziroma prepričanje oddajnika. Vse te informacije, ki niso dejstva, morajo biti z jasnimi navedbami označene, za kakšno vrsto informacije gre (mnenje, razmislek, verjetje, prepričanje, ...), in morajo biti v samem poročilu jasno ločene od dejstev. Informacija o tem, čigavo je mnenje, razmislek, verjetje in podobno, mora biti točna in empirično dokazljiva.

Če v čedalje bolj kompleksnem svetu, ki je prenasičen z informacijami, v komunikaciji nismo točni in jasno ne ločujemo dejstev od mnenj, s tem tvegamo, da uporabniki ne bodo vedeli, da mnenja niso dejstva in obratno, kar v večini primerov samo po sebi zavaja. Brez osnovnega dogovora o točnosti podanih informacij in dogovorjenega principa točnosti podanih informacij, ni oprijemljivih točk, s katerimi bi se kot družba lahko branili pred naraščajočim pojavom dezinformacij. Najslabša posledica trenutnega stanja pa je, da smo se pri trenutnem načinu poročanja, ki dovoljuje zamegljevanje meje med dejstvi in mnenji, v družbi prisiljeni ukvarjati celo s pojmi kot je „alternativno dejstvo“, uporabniki pa ne vedo, da so dejstva navkljub vsemu - dejstva.

Sklep je bil sprejet s petimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 5.:

Pod to točko je bil v okviru razpisa obravnavan samo sklop Bohinj, saj je bil to edini sklop, v zvezi s katerim Svet še ni sprejel sklepa. Predsednik je uvodoma povedal, da so se trije člani Sveta sami odpravili na Vogel ter preverili stanje na terenu, nato pa AKOS-u predstavili nekatere pomisleke. Predlagal je predstavitev obravnave na sejo, potem ko bo Svet prejel pojasnila AKOS.

Predsednik je predlagal sprejetje naslednjega sklepa:

Sklep 5:

Svet za radiodifuzijo bo odločitev glede razpisnega sklopa Bohinj sprejel po prejemu dodatnih pojasnil Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS.

Sklep je bil sprejet s petimi glasovi članov Sveta ZA.

K točki 6.:

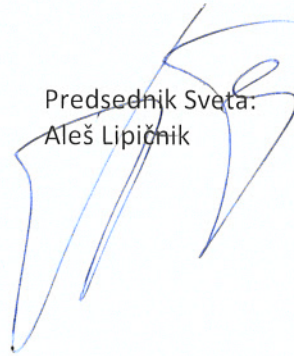
Svet je pod to točko sprejel sklepa o mesečnih nagradah in povračilu potnih stroškov. Svet je sprejel sklep, da se naslednja, 25. redna seja, skliče na dan 23. 5. 2019 ob 16. uri, ter določil termin pripravljalnega sestanka. Vsi sklepi so bili sprejeti s petimi glasovi članov Sveta ZA.

Seja se je zaključila ob 17.00.

Zapisnik pripravil:
Martin Hari

Predsednik Sveta:
Aleš Lipičnik

Vročiti:

- Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana – po e-pošti
- Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS, Stegne 7, 1000 Ljubljana – po e-pošti
- javna objava na spletni strani Sveta za radiodifuzijo

